

dige waarnemingen. Vanaf die dag bewandelden ze een nieuw pad, een pad van leren, nederigheid en zelfontdekking. Geleid door het licht van de waarheid stapten ze uit de schaduw.

Ik kan het niet helpen, maar ik zie bij dit verhaal toch telkens de recente verkiezingscampagnes voor ogen en de debatten die gevoerd zijn. Alleen was er weinig sprake van echte wijsheid om partijen tot elkaar te brengen en alles in goede banen te leiden. Such is the world.

En toen ontving ik het nieuwe boek *Opgaan in openheid – in een versplinterde wereld* van Amoda Maa.² Een helder en diepzinnig boek met precies die wijsheid die we in deze tijd zo bar nodig hebben. Want ons leven bestaat niet enkel uit ons afgescheiden fysieke zijn met onze gedachten, maar in ons is een groot bewustzijn waartoe we wakker kunnen worden en van waaruit we kunnen leven. Ik lees:

‘De wereld die je ziet is niet echt – want alles wat je waarneemt en ervaart kan alleen maar gezien en ervaren worden aan de

hand van je eigen geloofssysteem, je eigen conditionering. Je ziet niet een “wereld zoals die is”; je ziet een “wereld zoals je gelooft dat die is”. Je ziet je eigen verdeelde geest, de wereld is de “droom van afgescheidenheid” – de meeste mensen leven in die droom, niet in de werkelijkheid.

Als we de droom niet fijn vinden, als hij ons niet geeft wat we willen of ons een gevoel van angst of ontwrichting geeft – met andere woorden, als de droom een nachtmerrie is – proberen we een uitweg te zoeken door ermee in discussie te gaan, er de strijd mee aan te gaan, hem te manipuleren of te proberen hem te veranderen. Of we proberen onszelf te veranderen zodat we een betere ervaring in de droom kunnen hebben. Het grootste deel van de mensheid is op zoek naar geluk, vrede, vervulling en liefde binnen de droom – maar die dingen kunnen daar niet gevonden worden. Ze kunnen niet gevonden worden binnen de onechte wereld die we creëren vanuit een toestand van verdeeldheid. Ze daar proberen te vinden is een vruchteloze poging in het onechte het echte te vinden.’

Dat is altijd makkelijk gezegd, want de hele wereld met alle uitingen op sociale media is erop gericht om je te verleiden succes na te jagen, je droompartner te vinden, spirituele vervulling te vinden op je spirituele pad, et cetera. Want als dit allemaal illusie is, wat blijft er dan over om voor te leven? Wat heeft dit dan allemaal voor nut? De angst slaat mensen dan om het hart, of het maakt ze woedend van machteloosheid.

Teneinde wakker te worden uit de droom dienen we, zoals de titel van Amoda Maa’s boek zegt, ‘op te gaan in openheid’ of zoals ze ook zegt: ‘... te gehoorzamen aan de wil van God’ wat niet betekent dat je je verbindt aan een religieuze overtuiging. Het betekent dat je je verbindt aan de geest van

‘Geluk, vrede, vervulling en liefde kunnen niet gevonden worden binnen de onechte wereld. Ze daar proberen te vinden is een vruchteloze poging in het onechte het echte te vinden.’

God, wat hetzelfde is als zeggen dat je “rust in bewustzijn”.

Dat is nog eens andere koek dan ‘rust in je portemonnee’ (de slogan van de VVD).

Ze vervolgt: ‘De geest van God is het geheel van het bestaan – de ruimte waarin alles geboren wordt en sterft, waarin alles verschijnt en verdwijnt. Gods geest gaat vooraf aan je overtuiging dat je een afzonderlijk zelf bent dat de wereld ervaart. Gods geest – of bewustzijn – is onverdeeld. Hij

kent begin noch eind, binnen noch buiten, subject noch object. Hij kent geboorte noch dood, geen “jij” en geen “wereld”. De echte jij – niet degene die je denkt te zijn – is dat bewustzijn!’

... ‘Als je je verbindt met de naakte werkelijkheid van bewustzijn zelf, dan wordt bewustzijn zich bewust van zichzelf – en vindt dan rust in zichzelf. Als bewustzijn rust vindt in zichzelf dan ben je wakker geworden uit de droom. Je keert terug naar wat echt is, wat onberoerd, onbesmet en onbeschadigd is door het reilen en zeilen

van de wereld – en het mooie is dat de wereld dan niet hoeft te zijn zoals je haar wilt hebben! De wereld hoeft dan niet vredig of aangenaam te zijn – ze hoeft dan niet te voldoen aan je wensen – om toch weer heel te worden. Je hoeft niet te wachten op een wereld van harmonie of eenheid of liefde voordat je jezelf kunt leren kennen als die eenheid en die liefde!

Hiermee komen we gelijk aan het punt waar veel mensen hun uiterste best voor doen en dat is ‘de wereld redden’ of ‘een betere wereld creëren’.

Ze zegt hierover: ‘Je hoeft de wereld niet te redden ... de wereld zal jou redden! De wereld en haar woelingen – het onrecht, het geweld, het verdriet, het falen en de onzekerheid – zijn een krachtige katalysator voor jouw transformatie. Wat zo duister lijkt wijst in werkelijkheid de weg naar het licht – het dient ertoe om je te wijzen op dat wat echt is. Het dient ertoe om je aandacht af te wenden van het zoeken naar vrede of vervulling of geluk in de wereld waarvan je denkt dat die zich buiten je bevindt, en je te richten op de enige plaats waar eeuwige vrede te vinden is – in bewustzijn zelf.’

Hierop zeggen veel mensen dan: ‘Maar het is toch niet goed om afstandelijk met de wereld om te gaan? Om geen oog te hebben voor het leed in de wereld? Om niet je uiterste best te doen om de wereld beter te maken?’

Amoda Maa zegt hierover dat het lijkt dat we zo bezorgd zijn om de wereld, maar dat we in feite alleen bezorgd zijn om onszelf. We zijn bang dat we het niet overleven. De doodsangst in de wereld is een weerspiegeling van de doodsangst in ons. Het is niet zo dat als je je aandacht richt op het bewustzijn dat je dan onthecht raakt. Je wordt niet alleen maar een getuige van de wereld, je wordt één met het leven, de wereld staat niet los van je, maar bevindt zich in je.

Ze zegt: ‘Ik zeg niet dat je je gedeisd moet houden. Alleen als je vanuit stilte in beweging komt gebruik je geen macht bij wat je doet. ... Vanuit openheid handel je zonder meningen of oordelen, neem je geen standpunt in.’

‘Je kunt de wereld niet overstijgen. De rauwe werkelijkheid is dat je er bent. Je kunt niet ontsnappen aan het feit dat je in deze ervaring aanwezig bent. Spiritueel worden is geen bruikbare ontsnappingsrou-

Er is maar één oplossing voor je pijn en je problemen – absoluut aanwezig en absoluut open zijn in de omstandigheden waarin je je als mens bevindt. Niet slechts af en toe als je blij bent en zin hebt om aanwezig en open te zijn. Maar altijd, altijd, altijd.

te, behalve in je verbeelding. Je stelt je voor dat je spirituele dingen kunt doen en dat je vooruitgang kunt boeken op het spirituele pad – en je stelt je voor dat dat alles je zal afschermen tegen de pijn en de verschrikkingen van de wereld. Maar spiritualiteit zal je niet redden – ze zal je alleen maar gevangenzetten. Er is maar één oplossing voor je pijn en je problemen – absoluut aanwezig en absoluut open zijn in de omstandigheden waarin je je als mens bevindt. Niet slechts af en toe als je blij bent en zin hebt om aanwezig en open te zijn. Maar altijd, altijd, altijd.

‘Houd je niet bezig met ontwaken als middel om een doel te bereiken. Leg de fantasie terzijde van een spiritueel Utopia. Houd je alleen maar bezig met opengaan terwijl het reactieve denken op volle toeren draait. Houd je alleen maar bezig met je oorlogswapens afleggen als je eigenlijk iets kapot wilt maken. Houd je alleen maar bezig met

zachter worden als de gebalde vuist van het “ik” door je aderen stroomt en de uitdrukking van je natuurlijke intelligentie vergiftigt. Misschien vraag je je af waarom je je daar mee bezig moet houden. Dat zal ik je zeggen:

Zodat je ongebroken overeind kunt blijven te midden van alles wat kapot is.

Zodat je je aandacht in het aangezicht van de vijand kunt richten op zachtheid.

Zodat je als onstuimige genade kunt leven als je wereld in elkaar stort.’

Eigenlijk is het zo eenvoudig, als we ons maar kunnen overgeven.

Noten

- 1 How We Misunderstand Reality | Timeless Wisdom from the Upanishads
<https://www.youtube.com/watch?v=nsNak67zW2g>
- 2 Amoda Maa, *Opgaan in openheid*, uitgeverij Samara, 2025 (zie rubriek ‘boekenkast’)

Emy ten Seldam begon haar loopbaan in de uitgeverijwereld in 1969 als secretaresse van Paul Kluwer bij uitgeverij N. Kluwer, later Ankh-Hermes, tot 1981. Van 1983 tot 1999 werkte zij als uitgeefassistent, pr- en foreign rights-manager bij uitgeverij Terra. Van 1999 tot 2010 werkte zij als uitgever bij uitgeverij Ankh-Hermes. Vanaf 2013 tot 2024 was zij hoofdredacteur van BRES. Sinds 2024 blijft zij verbonden aan BRES als redacteur en corrector. E-mail: redactie@bres.org